

Afrosvenskarnas Riksförbund

Afrosvenska Agendan valen 2014

I enlighet med överläggningar vid stormöte 27 april 2014

info.vagmastarna@afrosvenskarna.se
www.afrosvenskarna.se

Institutionellt erkännande av afrofobi som ett samhällsproblem

Två nyligen utkomna rapporter, regeringens kunskapsöversikt över afrofobi och Afrosvenskarnas riksförbunds alternativrapport till FN:s rasdiskrimineringskommitté visar att afrosvenskar hör till de hårdast drabbade minoriteterna av rasism och diskriminering i Sverige. Det visar sig på centrala samhällsarenor som arbetsmarknaden och inom utbildning, på bostadsmarknaden, i det offentliga rummet och i åtnjutandet av samhällstjänster.

Staten ska på institutionell nivå erkänna afrofobi som ett samhällsproblem. Ett sådant erkännande är en nödvändig bakgrund till att en politik utformas som kan stävja afrofobins negativa effekter på afrosvenskars mänskliga rättigheter. Andra myndigheter ska åläggas att följa Brås och Ungdomsstyrelsens exempel och lyfta afrofobi som ett specifikt arbetsområde. Diskrimineringsombudsmannens årliga statistik över diskriminering ska differentieras så att kategorin "Diskrimineringsfall med afrofobiska motiv" införs.

En europeisk strategi mot afrofobi

Samtidigt som kampen mot rasism är generell och allmänmänsklig får man inte glömma att rasism drabbar olika grupper olika. I den andan antog EU:s medlemsländer 2011 ett europeiskt ramverk för nationell integration av romer vilket var ett viktigt första steg mot en sammanhållen strategi på europainivå för att komma tillrätta med diskrimineringen mot romer.

Människor av afrikanskt ursprung har det gemensamt med romer att de också är speciellt utsatta för strukturell diskriminering och omfattningen av afrofobisk diskriminering i Europa visar att befintliga rättsliga instrument och politiska åtgärder inte adekvat möter problematiken. En EU-strategi med specifika riktade åtgärder är därför ett nödvändigt instrument för att komma tillrätta med problemet.

Europeiska kommissionen ska efter samråd med det afro-europeiska civilsamhället lägga fram ett förslag till medlemsländerna om en strategi på Europainivå för att ta itu med den specifika rasism och diskriminering som drabbar européer av afrikanskt ursprung.

Jämlikhetsdata

För att effektiva samhällsåtgärder mot rasdiskriminering ska kunna införas krävs att man känner till problemets art och omfattning. I Sverige går inte det eftersom vi saknar indikatorer i samhällstatistiken från till exempel SCB för mätning av etnisk diskriminering, också kallat jämlikhetsdata. Sverige får återkommande kritik för detta från bland andra FN:s rasdiskrimineringskommitté (CERD) och Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans (ECRI). Jämlikhetsdata kan samlas in på frivillig basis och anonymiserat. Det går inte emot svensk lag görs redan i forskningssyfte.

Sverige ska följa CERD:s och ECRI:s rekommendation och ta fram samhällsstatistik differentierad på etniska grupper så att mer kan bli känt om orsaker, omfattning och effekter av rasdiskriminering i Sverige. Valet av metodologisk ansats ska tas efter ytterligare granskning och i dialog med berörda minoritetsgrupper såsom det rekommenderas i DO:s rapport "Statistikens roll i arbetet mot diskriminering – en fråga om strategi och trovärdighet".

Aktiva åtgärder i arbetslivet och i utbildning

Bland afrosvenskar generellt är arbetslösheten 25 % och studier visar att högskoleutbildade afrosvenskar löper en överrisk att hamna i arbetslöshet eller att inneha ett yrke som de är överkvalificerade för. Endast 32 % av de högskoleutbildade männen födda i Afrika arbetar inom ett yrke som kräver högskoleutbildning och endast 40 % av kvinnorna. Omvänt återfanns 20,1 % av männen och 15,4 % av kvinnorna födda i Afrika inom kategorin *arbete utan krav på särskild yrkesutbildning* att jämföra med endast 4,3 % respektive 5,4 % bland inrikes födda män och kvinnor. Afrosvenskar har den lägsta utbildningsavkastningen av alla grupper i landet.

Staten ska tillåta aktiva åtgärder som positiv särbehandling med avseende på ras eller etnicitet i samma utsträckning inom arbetslivet och utbildning som det idag är tillåtet med avseende på kön. Speciellt viktigt är det att den offentliga sektorn går i bräschen så att afrosvenskar och andra minoriteter är adekvat representerade i myndighetsutövningen. Staten ska också medvetandegöra allmänheten om vikten av aktiva åtgärder för att bemöta situationen för grupper som drabbas av diskriminering.

Rasprofilering

Med rasprofilering avses den diskriminerande praxis där framförallt polisen och andra myndigheter baserat på individens uppfattade rastillhörighet och inte en konkret och rimlig misstanke hårdare granskar individer. Afrosvenskar såsom en mycket synlig minoritet är speciellt hårt drabbade av detta. Spontana poliskontroller utan någon substansiell grund tillhör afrosvenskars erfarenheter av vardagsrasism och särskilt verkar detta gälla unga svarta män utifrån stereotypen om svarta män som potentiella brottslingar och våldsverkare.

För att bemöta rasprofileringen av afrosvenskar ska alla poliser genomgå obligatorisk antirasistisk träning som en del av polisutbildningen vilket följs upp återkommande utbildningar för poliser i aktiv tjänst. En oberoende utredning ska också tillsättas för att närmare undersöka förekomsten av rasprofilering i Sverige och se över huruvida lagarna mot rasprofilering är adekvata. Arbetet med att tillse att etniska minoriteter är proportionellt representerade inom poliskåren ska fortsätta och intensifieras.

Hatbrott

Med en överrepresentation på 240 % är afrosvenskar den minoritet i landet som är mest utsatt för hatbrott. Sedan 2008 har antalet afrofbiska hatbrott ökat med 24 %, och bara mellan 2011–2012 var ökningen 17 %. Detta medan hatbrotten mot andra grupper minskar. Hatbrott som inte inbegriper fysiskt våld tenderar att negligeras av polis och åklagare och brottet hets mot folkgrupp är det mycket ovanligt att någon döms till i relation till afrosvenskar.

Staten ska avsätta öronmärkta resurser till polis- och åklagarmyndigheterna för att hantera de ökande afrofbiska hatbrotten och polisens hatbrottsjourer ska ges resurser för att öka sin kunskap och kompetens om afrofofi. Detsamma gäller för åklagare och andra inom rättsväsendet.

En särskild statlig utredning ska också tillsättas för att gå till botten med den serie av hatbrott i Forserum i Nässjö kommun som kulminerade i att den afrosvenska minoriteten inte vågade släppa iväg sina barn till skolan. Det handlar om att ta reda på om och hur de lokala myndigheterna misslyckades med att leva upp till sina åtaganden gentemot de afrosvenska invånarna i

kommunen, särskilt med avseende på rätten till personlig säkerhet, utbildning, religionsfrihet och effektiva rättsmedel.

Durbanuppföljningen och årtiondet för människor av afrikanskt ursprung

På FN:s internationella konferens mot rasism som hölls i Durban i Sydafrika 2011 var Sverige med och antog Durbandeklarationen och handlingsplanen mot rasism. Där finns skrivningar som handlar om bekämpandet av rasism mot människor av afrikanskt ursprung och som idag internationellt används som en standard för organisationer och stater i arbetet mot afrofofi.

Rasismen mot människor av afrikanskt ursprung aktualiseras ytterligare av att FN har deklarerat åren 2015–2024 som det "Internationella årtiondet för människor av afrikansk ursprung". Det är en fortsättning på det "Internationella året för människor av afrikanskt ursprung" som inföll 2011 för att uppmärksamma att människor av afrikanskt ursprung är den grupp som oftast är mest marginaliserad och mest utsatt för diskriminering.

Sverige ska aktivt delta i den kontinuerliga uppföljningen av Durbandeklarationens handlingsplan som bland annat förvaltas av "Arbetsgruppen av experter på människor av afrikanskt ursprung" och ge stöd till icke-statliga organisationer att kunna delta i detta arbete och informera allmänheten om Durbandeklarationen vilket inbegriper översättning av dessa dokument från engelska till svenska. Sverige ska också aktivt ge sitt stöd till "Det internationella årtiondet för människor av afrikansk ursprung".

Afrofofi och intersektionalitet

Studier visar hur exempelvis kön, klass, funktionsnedsättning och religion påverkar afrosvenskars vardag. Där svarta män drabbas av misstankar och trakasserier från ordningsmakten för de konstrueras som brottsliga och hotfulla kan istället svarta kvinnor sexualiseras och utsättas för ovälkomna närmanden från män. Afrosvenskar med funktionsnedsättningar som har svag orientering i samhällets stöd och insatser är mycket sårbara och muslimer är speciellt utsatta för attacker. I synnerhet gäller det när de har synliga muslimska attribut och berättelserna är många om afrosvenska

kvinnor som attackerats av människor som vill dra av dem huvudduken.

Staten ska i implementerandet av åtgärder mot afrofobitar i hänseende hur afrofobi samverkar med andra grunder för diskriminering. Staten ska också genomgående ta i hänseende afrosvenska kvinnor som offer för multipel diskriminering.

Myndighet för skyddande av mänskliga rättigheter

Strukturell diskriminering är ett alldeles för genomgripande samhällsproblem för att kunna bekämpas enbart med juridiska medel.

Sverige ska i enlighet med FN:s Parisprinciper som antogs av generalförsamlingen 1993 upprätta en oberoende nationell institution för mänskliga rättigheter som är oberoende från regeringen, och rapporterar direkt till riksdagen i nära samarbete med frivilligorganisationer och andra aktörer för mänskliga rättigheter. MR-myndigheten ska övervaka hur den svenska regeringen och svenska myndigheter främjar alla invånares rätt till lika rättigheter, möjligheter och utfall och hur de motverkar diskriminering i sin löpande verksamhet.

Skolan och skolböcker

Barn är speciellt sårbara för rasism som har en mycket negativ påverkan på deras självkänsla och utveckling. Studier visar att skolan är en miljö där afrosvenska barn drabbas av rasifierat språkbruk, kränkningar av den fysiska och personliga integriteten samt olika former av utpekande och särskiljande bemötanden från andra elever och vuxen skolpersonal. De drabbas också av rasism i form av den stereotypa bild av svarta människor som förmedlas genom läromaterialet och undervisningen.

Historieämnets vilja att lyfta brott mot mänskligheten är lovvärd men tendensen att endast upprätthålla sig vid sådana brott som Sverige inte hade direkt inblandning i bidrar till idén om den svenska exceptionalismen, idén att Sverige är ett annorlunda land där rasism aldrig kommit till uttryck, och försvårar arbetet mot rasism i vår tid.

Lämplig myndighet ska ges i uppdrag att i samråd med det afrosvenska civilsamhället undersöka grundskole- och gymnasieelevers kunskaper om och attityder till Sveriges brott mot de mänskliga rättigheterna riktade mot människor av afrikanskt ursprung i ett historiskt och nutida perspektiv. I uppdraget ska också ingå att identifiera bilder och annat innehåll som är nedsättande mot svarta människor så att de kan tas bort och ersätta med läromedel fritt från rasistiska stereotyper om svarta som förmedlar idén om alla människors lika värde och inneboende värdighet.

Skolböcker ska ge utrymme för Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln och förevisa kopplingen mellan detta brott mot mänskligheten och vår tids rasism, diskriminering och marginalisering av afrosvenskar. Skolan ska också agera med fasthet för att eliminera alla former av rasism och diskriminering mot afrosvenska barn och ungdomar.

Kultur och utbildning

Den eurocentriska tendensen inom utbildning och kultur göder afrofobiska attityder. Människor av afrikanskt ursprungs bidrag till det samlade kunnandet undervärderas och medan kulturella uttryck som förmedlas av vita betraktas som allmängiltigt mänskliga, får svarta ofta gestalta kulturella identiteter i marginalen. Mycket kan därför göras inom fälten utbildning och kultur mot afrofobi, genom att ge erkännande åt människor av afrikanskt ursprungs existens och deras kulturella, ekonomiska, politiska och vetenskapliga bidrag till världen.

På universitet och högskolor ska resurser avsättas för tvärvetenskapliga Afrikastudier som omfattar men inte begränsas till Europas koloniala historia och den transatlantiska slavhandeln och dess efterverkningar i form av strukturell rasism och strukturell diskriminering.

Staten ska också ge stöd till afrosvenska organisationer och övriga civilsamhällets folkbildningsinsatser för att öka medvetenheten om afrofobi.

Kulturinstitutioner ska ges öronmärkta resurser för att öka synligheten för människor av afrikanskt ursprung inom kulturen och afrosvenska kulturarbetares egna initiativ ska ges speciellt stöd.

Institutionellt erkännande av Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln

Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln är något som knappast berörs i skolböcker i historieämnet. På universitet och högskolor behandlas detta knappt heller och det finns mycket liten forskning i ämnet. I det offentliga rummet finns ej heller monument som markerar den delen av svensk historia vilket tillsammans utgör en form av förnekelse av Sveriges roll i detta monumentala brott mot mänskligheten och försvarar arbetet att åskådliggöra afrofoxi i Sverige idag och dess koppling till Sveriges historia.

Den 9 oktober, dagen då den siste afrikanen i svensk ägo frigavs 1847 på den dåvarande svenska kolonin Saint-Barthélemy, ska göras till en nationell minnesdag för att hedra offren för den svenska transatlantiska slavhandeln.

I huvudstaden Stockholm ska det upprättas ett värdigt monument för att hedra offren för den transatlantiska slavhandeln och påminna om Sveriges deltagande i detta. Monumentet kan lämpligen utformas med de första fyra kidnappade afrikanska barnen som blev offer för svensk slavhandel och ska placeras på en prominent plats i det centrala Stockholm.

Rätten till effektiva rättsmedel

Diskrimineringens omfattning som samhällsproblem återspeglas inte antalet rättsprocesser i domstol. År 2011 avslutades 697 ärenden rörande etnisk diskriminering av DO. Av dessa ledde 16 till domar i domstol och 2 till förlikningar. Trots att 2011 innebar en förbättring jämfört med tidigare år måste det ses som ett legitimitetsproblem för Diskrimineringslagen och rättsväsendet att endast 16 av 697 anmälningar om etnisk diskriminering går till domstol.

Upprätthållandet av Diskrimineringslagen som är en civilrätt kräver att den drabbade parten kan driva sitt ärende i domstol. Men i diskrimineringsfall är motparten typiskt ett företag eller en myndighet som har mer kunskaper och resurser att processa. Det innebär också en ekonomisk risk för den enskilde att driva sitt ärende till domstol eftersom huvudregeln är att förloraren i civilrättsliga mål är skyldig att betala båda parter rättegångskostnader. Rättshjälpsystemet och rättsskyddsförsäkringarna

är otillräckliga när det gäller att göra det möjligt för vanliga personer att driva tvister i diskrimineringsärenden.

Staten ska därför följa DO:s rekommendationer och:

- inrätta en processfond från vilken enskilda personer eller sammanslutningar kan ansöka om pengar för att finansiera driften av diskrimineringsvister i domstol
- ge ökade resurser till antidiskrimineringsverksamheterna och ge ökat stöd till frivilligorganisationer för att kunna företräda enskilda i diskrimineringsärenden
- stärka rättshjälpsystemet
- skapa förutsättningar för att förbättra utvidgning av rättsskyddet genom hemförsäkringar till att omfatta tvister av diskrimineringsärenden
- se över reglerna om rättegångskostnader

Staten ska också höja diskrimineringsavgifterna till nivåer där de kan få den avsedda effekten att avskräcka från diskriminering.

"Kriget mot terrorismens" effekter på afrosvenskars mänskliga rättigheter

Det så kallade "Kriget mot terrorismen" har en snedvriden effekt på den afrosvenska kommuniteten, som till betydande del är muslimsk, eftersom den brännmärker svenska muslimer generellt som potentiella terrorister. Den nya mycket ifrågasatta terrorismlagstiftningen har lett till en rad rättsövergrepp mot afrosvenska muslimer, men bortom juridiken har handlingsplaner mot så kallad "radikalisering" lett till att det ålagts personalen i svenska kommuner och landsting att spana efter misstänkta beteenden bland muslimer för att på så sätt förhindra tänkta terroråd. Kommun och landstingsanställda har inte kunskaper för att göra dessa avvägningar utan vad som skapats är en situation där lärare, sjuksköterskor, socialarbetare och kommunala bostadsbolag övervakar svenska muslimer generellt utan några konkreta misstankar. Det kallas rasprofilering och sker nu på samhällsnivå mot svenska muslimer där en betydande andel är afrosvenskar.

Två afrosvenskar som av allt att döma har fått sina rättigheter kränkta i "Kriget mot terrorismen" är

Mohamed Yusuf och Ali Yasin Ahmed. Hösten 2013 renderades de från Djibouti till USA där de står åtalade för terrorismbrott och riskerar upp till livstids fängelse. Ingen av gärningarna de åtalas för är olagliga i Sverige ändå har huvuddelen av bevisningen mot svenskarna tillhandahållits amerikanska åklagarna av Säpo och svenska åklagarkammaren för säkerhetsmål.

Alla terrorismbrottslagar som antagits sedan 2001 ska ses över för att kontrollera deras överensstämmelse med Sveriges internationella MR-åtaganden, speciellt när det gäller systemisk rasdiskriminering. Tills de diskriminerande effekterna av kommunernas och landstingens förebyggande arbete mot muslimsk radikaliserings utretts grundligt ska denna verksamhet stoppas.

Regeringen ska offentliggöra alla dokument rörande renderingen av afrosvenskarna Mohamed Yusuf och Ali Yasin Ahmed från USA till Djibouti och noga utreda uppgifterna om att svenskarna utsatts för tortyr under fängslandet i Djibouti och, i så fall, till vilken grad USA-säkerhetstjänsten kände till detta.

ska räknas upp till en nivå där de är i paritet med de för andra minoritetsgruppers organisationer.

Modernisering av statsbidraget för etniska organisationer

Det svenska bidragssystemet till etniska organisationer är en lämning från en tid där de etniska organisationernas uppgift främst var kulturidentitets- och språkbevarande. I vår tid där det står klart att de etniska minoriteterna är i Sverige för att stanna har organisationernas roll blivit alltmer inriktad mot att stärka de etniska minoriteternas ställning i samhället, bevara intressen och skydda mänskliga rättigheter liksom andra minoritetsorganisationer. Bidraget till etniska organisationer gavs tydligare integrationspolitiska dimensioner 2001 men fortfarande ligger det i storleksordning långt efter det för andra minoritetsorganisationer. En jämförelse kan göras med statsbidraget till hbtq-organisationer som ges 23 gånger mer pengar per betalande medlem än organisationer bildade på etnisk grund.

Staten ska tillsätta en utredning som ser över bidragssystemet för etniska organisationer med syfte att göra det mer uppdaterat och i överensstämmelse med de ansvar som etniska organisationer som Afrosvenskarnas riksförbund tar för att stärka afrosvenskars ställning i samhället och skydda mänskliga rättigheter. Bidragsnivåerna för etniska organisationer
